

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: Филозофски

РЕПУБЛИКА СРПСКА
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
БАЊА ЛУКА
Број: 07/1453
Датум: 13.09.2019.

ИЗВЈЕШТАЈ КОМИСИЈЕ

*о пријављеним кандидатима за избор наставника и сарадника у
звање*

І. ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке:

Одлука Сената Универзитета у Бањој Луци број 01/04-2.1282/19

Сенат Универзитета у Бањој Луци, 3. јуни 2019. године

Ужа научна/умјетничка област:

Општа историја

Назив факултета:

Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци

Број кандидата који се бирају

један (1)

Број пријављених кандидата

један (1)

Датум и мјесто објављивања конкурса:

у дневном листу Глас Српске, бр. 14.986, од 26. јуна 2019. и интернет страници
Универзитета у Бањој Луци

Састав комисије:

- а) Др Дарко Гавриловић, редовни професор Природно-математичког факултета
у Новом Саду, ужа научна област Историја, предсједник

б) Др Золтан Ђере (Zoltán Gyöngy), редовни професор Филозофског факултета у Новом Саду, ужа научна област Историја модерног доба, члан

в) Др Драгиша Васић, ванредни професор Филозофског факултета у Бањој Луци, ужа научна област Помоћне историјске науке, члан

Пријављени кандидати

доц. др Жељко Савановић

II. ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА

Први кандидат

а) Основни биографски подаци :

Име (име оба родитеља) и презиме:	Жељко (Гојко и Стана) Савановић
Датум и мјесто рођења:	30. 04. 1964, Бања Лука
Установе у којима је био запослен:	Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци
Радна мјеста:	Библиотекар (1998–2014) Доцент на Студијском програму историје (од 2014)
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:	Удружење историчара Републике Српске "Милорад Екмечић"

б) Дипломе и звања:

Основне студије	
Назив институције:	Филозофски факултет у Сарајеву, и Филозофски факултет у Бањој Луци
Звање:	Професор историје
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 1997. године
Просјечна оцјена из цијелог студија:	6,82
Постдипломске студије:	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци
Звање:	Магистар историјских наука
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 2011. године
Наслов завршног рада:	<i>Мостови и мостоградња у Врбаској бановини за вријеме бана Милосављевића (1929–1934)</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	Национална историја
Просјечна оцјена:	9,33

Докторске студије/докторат:	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци
Мјесто и година одбране докторске дисертација:	Бања Лука, 2014.
Назив докторске дисертације:	<i>Пољопривреда Врбаске бановине</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	Доктор историјских наука (национална историја)
Претходни избори у наставна и научна звања (институција, звање, година избора)	Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, избор у звање доцента 2014.

в) Научна/умјетничка дјелатност кандидата

Радови прије посљедњег избора/реизбора

(Навести све радове сврстане по категоријама из члана 19. или члана 20.)

Научна монографија националног значаја

Жељко Савановић, "Гламоч у доба аустроугарске управе (1878–1918), *Гламоч кроз вијекове*, Бања Лука, 2008, стр. 179–200. (коаутор)

5 бодова (члан 19, став 3)

Научна књига националног значаја

Жељко Савановић, *Мостови сјеверозападне Босне до 1941. године*, Тале, Бањалука, 2012.

8 бодова (члан 19, став 6)

Оригинални научни рад у научном часопису националног значаја

Жељко Савановић, *Поправка дрвеног моста преко ријеке Уне у Босанском Новом 1928/1929. године*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 2, Бањалука, 2010, стр. 305–309.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Василије Добронравов*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 2, Бања Лука, 2010, стр. 305–309.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Изградња дрвеног моста преко ријеке Врбање у селу Опсјечком 1925/1926. године*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 3, Бања Лука, 2011, стр. 171–177.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Утицај картела цементне индустрије Краљевине Југославије на цијену цемента у Врбаској бановини*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 3, Бања Лука, 2011, стр. 201–207.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Грађа за дрвене мостове у Врбаској бановини 1929-1937. године*, Радови, Број 14, Бања Лука, 2011, стр. 139–151.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Мостови сјеверозападне Босне од праисторије до 1918. године*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 4, Бања Лука, 2012, стр. 73–84.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Изградња понтонског моста преко ријеке Саве између Босанске и Старе Градишке током 1921/1922. године*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 4, Бања Лука, 2012, стр. 203–208.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Пољопривредна комора Врбаске бановине*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 5, Бања Лука, 2013, стр. 275–283.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Цијена гвожђарског грађевинског материјала у Врбаској бановини од 1929. до 1937. године*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 5, Бања Лука, 2013, стр. 285–289.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Број новоизграђених мостова и финансирање њихове изградње у Врбаској бановини од 1930. до 1935. године*, Радови, Број 17, Бања Лука, 2013, стр. 119–130.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Цијена превоза мостовних конструкција и грађевинског материјала у Врбаској бановини од 1929. до 1937. године*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 6, Бања Лука, 2014, стр. 309–315.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Узгој јечма у Врбаској бановини*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 6, Бања Лука, 2014, стр. 317–324.

6 бодова (члан 19, став 9)

Научни рад на научном скупу националног значаја, штампан у цјелини

Жељко Савановић, *Документарни филм у настави историје*, Квалитет наставног и научног рада и болоњски процес, Бањалучки новембарски сусрети, Филозофски факултет, Књига 12, Бањалука, 2012, стр. 441–454.

2 бода (члан 19, став 17)

Приказ књиге, инструмента, рачунарског програма, случаја, научног догађаја

Жељко Савановић, *Раде Удовчић, Бараћи и Бараћани*, Мркоњић Град, 2007, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 3, Бања Лука, 2011, стр. 481–482.

1 бод (члан 19, став 43)

Жељко Савановић, *Радови, Часопис за хуманистичке и друштвене науке*, Број 14, Бања Лука, 2011, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 4, Бања Лука, 2012, стр. 439–440.

1 бод (члан 19, став 43)

Жељко Савановић, *Миомир Дашић, О историчарима Црногорске академије наука и умјетности*, Подгорица, 2011, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 4, Бања Лука, 2012, стр. 451–452.

1 бод (члан 19, став 43)

Жељко Савановић, *Миленко Дамјановић – Борђе Нијемчевић, Небојша Крекић (1936–2002)*, Модрича, 2011, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 4, Бања Лука, 2012, стр. 457–458.

1 бод (члан 19, став 43)

Жељко Савановић, *Бошко М. Бранковић, Црква Светог пророка Илије у Смољани*, Бања Лука – Босански Петровац, 2012, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 5, Бања Лука, 2013, стр. 563–564.

1 бод (члан 19, став 43)

Укупан број бодова прије последњег избора: 92

Радови послуже последњег избора/реизбора

(Навести све радове, дати њихов кратак приказ и број бодава сврстаних по категоријама из члана 19. или члана 20.)

Научна монографија националног значаја

Жељко Савановић, *Историјски филм*, Лакташи 2019.

У првом дијелу своје монографије *Историјски филм* аутор Жељко Савановић говори о историју историјског филма. Аутор је нагласио да историјски филмови

имају значајно мјесто у филмском репертоару готово од саме појаве филма. У недостатку филмских сценарија филмски ствараоци користили су историјске теме. Најчешће су то играни филмови, који обично приказују стварне ликове и догађаје. Филмски приступ историји подразумијева оживљавање одређене епохе на основу историјске документације, алузије и евоцирања, или кориштења основних историјских чињеница и иконографија као предтекста за филм, дјела по структури и обиљежјима различитог карактера. С обзиром на временску дистанцу, историјски филмови дијеле се на остварења из давне прошлости, недавне прошлости (о којој постоје свједоци) и савременог доба (као теоријска хипотеза). Уз проблематичну верификацију историјског као истинитог, јавља се потреба приказивања модела понашања, начина мишљења и комуницирања, увјерљивог дочаравања историјског раздобља сценографским и костимографским елементима, што знатно повећава трошкове снимања. У том смислу, историјски филм је најзахтјевнији, и представља један од „најскупљих“ али и најпопуларнијих жанрова.

Филм као историјски извор и његова документарност обрађени су у другом и трећем дијелу књиге. Однос између филма и историје дуг је више од једног вијека. Историчари их проучавају на два начина, као свједочанство времена у којем је произведен (примарни извор) и као приказ прошлости (секундарни извор), па би се могло рећи да представљају двоструки извор. Могу се користити у зависности од теме истраживања, било за историјско проучавање филма, или за проучавање филмске историје. Прво осветљава раздобље настанка филма, док се друго бави самом филмском причом, при чему филм служи као дискурс о прошлости. Међутим, то није разлог да се филм не користи као средство за упознавање прошлих догађаја, било да као периодични документ свједочи о периоду у којем је настао, или о актерима историјских догађаја. Историјски филмови су значајно свједочанство савременог друштва, идентификованог и приказаног у оквиру његове материјалне и духовне културе. Он може да се бави и савременом темом, али у случају када се подударају вријеме о којем филм говори и вријеме када је снимљен. Али како постоје и филмови са причом из даље прошлости, то би значило да филм свједочи о времену на два начина, везаном за садржај приказаног или ток снимања. За историју културе и умјетности филм је прворазредни извор, док је за историју филма управо филм најважнији историјски извор.

Четврту дио књиге посвећен је пропаганди са којом је филм повезан готово од свога настанка. У филмовима насталим током Првог свјетског рата историја је стављена у службу пропаганде. Након преврата у Русији 1917. године филм је преузео значајно мјесто у комунистичкој пропаганди јер га је било лакше контролисати, за разлику од других медија масовне комуникације. У Совјетском Савезу филм први пут постаје државни медиј са примарним задатком да помогне идеологији у масовном политичком одгоју, васпитању и буђењу класне свијести. Ускоро филм почиње да се користи у пропагандне сврхе и у другим тоталитарним режимима, као у фашистичкој Италији и нацистичкој Њемачкој. А од пропаганде у филму нису имуни ни садашњи демократски режими. Пропаганда може бити и нескривена, упечатљива, отворена и агресивна. Често је добро замаскирана и служи за промоцију одређених друштвених система, пожељних образаца живљења, идеолошких праваца, културе или језика оних који их производе и намећу моћном дистрибуцијом другим државама и културним срединама.

У задњем поглаву аутор говори о кориштењу историјског филма у настави историје. По његовом мишљењу добар историјски филм могао би послужити као основа наставе у старијим разредима, уз кориштење претходних искустава, стварање увида у актуелну друштвену проблематику, као и уз погодности дискусија или ефективне атмосфере. Може да се користи за илустрацију одређеног збивања, чак и више за илустрацију епохе, привреде, културе, начина живљења и навика. Аутор сматра да филм не би требало да представља главно наставно средство, већ помоћно, јер би његова претјерана употреба у настави могла да доведе до мијешања забавне и озбиљне стране стварности.

Садржај:

Ријеч захвалности	7
Увод	9
Историја историјског филма	11
Филм као историјски извор	39
Документарност историјског филма	47
Историјски филм и пропаганда	61
Историјски филм у настави историје	85
Закључак	95
Литература	99
Биљешка о писцу	107

10 бодова (члан 19, став 3)

Биљана Панић Бабић, Милена Карапетровић, Сања Љубишић, Љиљана Поткоњак-Панић, Жељко Савановић, *Бања Лука, Знамените жене у историји града*, Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, Бања Лука 2014.

Монографија *Бања Лука – знамените жене у историји града* је прво дјело откако је Бања Лука постала написано о њеним женама. Први пут се неко упустио у научно утемељено и систематско истраживање заслужних жена у бањалучкој прошлости. Знамените жене описане у овој књизи су на неки начин биле везане за Бања Луку; својим рођењем, радом, дужим или краћим боравком у њој, а чиниле су искорак у свом времену вриједан помињања и сјећања. Прича о Бањолучанкама није само прича о њима већ и о времену у којем су живјеле. Наводећи биографске податке из Живота знаменитих Бањолучанки паралелно је описан и цио друштвено-историјски и културолошки контекст у ком су живјеле и радиле. Кроз њихове биографије може да се прати и развој Бање Луке од насеља оријенталног типа до занатског, трговачког и индустријског центра пред Други свјетски рат. Један од аутора, Жељко Савановић, писац је *Легенде о Сафикади* и дијела монографије *Хероине НОБ-е* у којем је написао биографије жена хероина: *Раде Врањешевевић, Вахиде Маглајлић и Љубице Геровац*. Ова монографија значајна је јер се до сада се нико није бавио родном/женском историјом Бање Луке мада су жене имале значајну улогу у историјским процесима.

Садржај:	
Предговор	7
ПРВИ ДИО	
Знамените жене у прошлости Бање Луке 1494–1918	13
Шемса-кадуна	18
Двије чувене легенде	21
<i>Легенда о Сафикади</i>	21
<i>Харамбаша Мара</i>	26
Петронија Петра Билбија	32
Анка Дракулић – прва учитељица	33
Хермина Гантерт – водитељица сестара у Босни	40
Гизела Јанушевски – прва дипломирана докторица	51
Књижевнно-публицистички и сакупљачки рад	63
<i>Милена Мразовић Preindsberger</i>	66
<i>Јованка Милошевић – жена испред свог времена</i>	72
<i>Јулка Поповић-Срдић</i>	81
Управа више дјевојачке школе	85
<i>Јелица Беловић Бернациковски</i>	85
<i>Јагода Трухелка</i>	94
ДРУГИ ДИО	
Знамените жене у прошлости Бање Луке 1918–1945	103
Животни пут Милке Кочић	108
Хуманост по цијену живота – Ифакета Салихагић	118
Бањалучке професорице	122
<i>Драга Богословски (Каролина Готлиб)</i>	126
<i>Олга Букинац</i>	127
Брига о народном здрављу	130
<i>Стака Чубриловић-Бакоњић</i>	131
<i>Јекатерина Рибкин</i>	139
<i>Братислава Вељовић-Клајнхапл</i>	146
Симбол града – бански двор	149
<i>Јованка Бончић-Катеринич</i>	151
<i>Анђелија Павловић Марк</i>	153
Банице Врбаске бановине	154
Глумице бањолучког позоришта (1930–1945)	162
Хероине НОБ-е	176
Резиме	183
Summary	185
Резюме	187
Resümee	189
Resume	191
Riassunto	193
Извори и литература	195
Ауторски тим	210

Регистар личних имена	211
Фотографије	218
Изводи из рецензија	221

5 бодова (члан 19, став 3; члан 23, став 3)

Оригинални научни рад у научном часопису националног значаја

Жељко Савановић, *Свињарство Врбаске бановине*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 7, Бањалука 2015, стр. (175–183)

Аутор је проучавајући необјављену архивску грађу, статистичке годишњаке и релевантну литературу дошао до података да је у Врбаској бановини најраспрострањенија свиња била домаћа шишка. Осим шишке у већем броју била је заступљена мангулица и њени крижанци са шишком, а мањем туропољка, јоркшир, беркшир, оплемењена њемачка свиња, пфајферица и њихови крижанци за шишком и мангулицом. У другим дјеловима земље већи значај имају још: шумадинка, багун, корнвал и моравка. Број свиња у држави био је подвргнут сталној промјени на што су утицале несталне цијене и честе свињске заразе. Дobar род жита смањивао је његову цијену и повећавао број свиња. Свињогојство има велики значај не само за народну исхрану него и за извоз, који је био неравномјеран. Свиње су највише извожене у Аустрију, Чехословачку и Њемачку, а у мањој мјери у Италију и Швајцарску. Између Првог и Другог свјетског рата извожено је годишње из Југославије просјечно 227.800 живих свиња. Шунке су главном извожене у САД и Енглеску, а у мањој мјери у Чехословачку, Италију, Њемачку и Египат. Просјечан извоз салама износио је 161.000 kg, а извожена је највише у Чехословачку, затим Њемачку, а у мањој мјери у Грчку, Палестину и Швајцарску. Југославија могла да извози још више свиња него што је извозила. Далеко мање земље као што су Мађарска, Данска и Холандија узгајале су више свиња иако нису имале тако повољне услове: обиље кукуруза, жира, повољне климатске услове и др. Свињарство је у држави по извозу долазило одмах иза говедарства. Рад је писан на основу необјављене архивске грађе. Својим чврсто утемељеним закључцима допринос је изучавању историје сточарства и вањске трговине Југославије.

Да је рад категорисан као оригинални научни рад наведено је у *Увјерењу бр. ПУ-55/19* од 23. маја 2019. године. Потврда је достављена у документацији кандидата.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Говедарство Врбаске бановине*, Радови, Часопис за

хуманистичке и друштвене науке, 24 (2016) Бања Лука 2016, стр. (57–79).

Аутор у раду говори о говедаарству, извозу и увозу говеда, говеђих производа и прерађевина, анализира и упоређује у одређеним годинама број говеда у појединим државама Европе, Краљевини Југославији и Врбаској бановини. На основу извора аутор је дошао до података да је у Врбаској бановини најраспрострањеније говече било буша, затим подолско говече, пинцгавско, мелталско, оберинталско, сименталско, монтафонско и випталско говече те њихови крижанци са бушом и подолским говечетом. Упоређујући сточне статистичке пописе и повећањем броја становника евидентно је да се број говеда у земљи смањило. Смањење није било само резултат неконтролисаног и повећаног извоза живе стоке и говеђег меса, него и због увођења квалитетнијих врста. Из табела које је аутор приложио видљиво је да је највише говеда у годинама послје Првог свјетског рата у Европи било у Русији, Њемачкој, Француској и Пољској. Највећи број говеда на 1 km² имала је Данска (64,12), затим Холандија (60,28), Белгија (54,35), Њемачка (36,40) и Швајцарска (34,51). Највише говеда на 1.000 становника имале су Данска (806,6) и Финска (601), затим СССР (426,6), Југославија (423,5), Шведска (421,2) и Норвешка (414,6). Према је Југославија била сточарска земља, она није могла да покрива сву потребу својих творница коже, јер је месна индустрија била слаба те је умјесто меса и месних прерађивина извозила стоку. Сирове говеђе коже увожене су из Сједињених Америчких Држава, Новог Зеланда, Данске, Британске Индије, Холандије и Парагваја, а суве говеђе коже из Колумбије, Холандске Индије, Аргентине, Велике Британије, Новог Зеланда и Коста Рике. Говеда су послје Првог свјетског рата највеше извозена у Италију, Аустрију, Грчку и Чехословачку, а пред Други свјетски рат у Њемачку. Говедарство је у Краљевини Југославији било најважнија сточарска грана, и по укупној вриједности производње и извоза заузимало је прво мјесто.

Да је рад категорисан као оригинални научни рад наведено је на првој страници рада у часопису.

6 бодова (члан 19, став 9)

Жељко Савановић, *Овчарство Мађарске и Краљевине СХС/Југославије између два свјетска рата*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 9, Бањалука 2017, стр. (167–177)

У раду је аутор на основу необјављене архивске грађе, статистичких годишњака, штампе, стране и домаће литературе говори о овчарству, расама и сојевима оваца у Мађарској и Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца/Југославији између два свјетска рата. У поједини годинама се упоређује број оваца на 100 становника, укупан број стоке и појединих сточних врста и заступљеност сваке сточне врсте у процентима. Укупан број оваца, број на 100 становника и број на km² упоређен је у Мађарској,

Југославији, Аустрији, Бугарској, Чехословачкој, Грчкој, Италији и Румунији. Производња мађарске земљорадње нешто је боља него продуктивност балканских земаља, а јаз између Мађарске и развијених западних земаља, попут Белгије и Данске, ширио се. Број грла стоке у Мађарској је чак и 1938. остао мањи него што је био 1911. године. Извоз оваца из Југославије није долазио до знатнијег изражаја јер је потражња овчијег и јагњећег меса у средњој Европи била веома слаба. Једино је енглеска увозила веће количине овога меса, али је она своје потребе задовољавала из сопствених колонија. Већи интересентни за југословенску робу биле су Грчка, Турска и Египат, али је на том тржишту Југославија наишла на снажну конкуренцију неких европских земаља које су у ове земље извозиле смрзнуто овчије месо. Италија је увозила извјестан број оваца, али у смањеном обиму. Грчка је увозила овце како би их извозила и тако стицала одређена средства шпекулацијом. Од некадашњег увозника, Турска тридесетих година постаје опасан конкурент. Овај рад, у којем су строго испоштовани захтјеви историјске методологије, јасно показује испреплетеност привреде Мађарске, Југославије и других земаља.

Да је рад категорисан као оригинални научни рад наведено је у *Увјерењу бр. ПУ-55/19* од 23. маја 2019. године. Потврда је достављена у документацији кандидата.

6 бодова (члан 19, став 9)

Научни рад на скупу међународног значаја штампан у цјелини

Жељко Савановић, *Ранко Пејић као историчар*, Писци српске историје, СПКД *Просвјета*, Гацко 2017, стр. 363–378.

На почетку рада аутор је навео биографију Ранка Пејића, а касније је дао осврт на његове књиге, универзитетски уџбеник и научне и стручне радове. Ранко Пејић је рођен 1940. године у селу Лозни код Бановића, а умро је 2013. у Бањој Луци. Основну школу завршио је у Лозни, учитељску школу у Дервенти, Педагошку академију у Мостару, а факултет у Новом Саду. Магистрирао је на Факултету политичких наука у Београду 1985. године са темом *Рад Народног вијећа Босне и Херцеговине у новембру и децембру 1918. године*, а докторирао са темом *Настава историје у Босни и Херцеговини за вријеме аустроугарске управе* на Филозофском факултету у Новом Саду 1992. Радио је као учитељ, наставник, средњошколски и универзитетски професор. На Универзитету је прошао научна звања од доцента до редовног професора. Предавао је 1993. на Педагошкој академији у Бањој Луци *Методику* и *Опиту историју новог вијека и новијег доба*. На Судијском програму историје Филозофског факултета у Бањој Луци држао је предавања из предмета *Методика наставе историје* и *Опита историја старог вијека*, а на Учитељском студију *Историју* за што је написао универзитетски уџбеник *Основи опште и националне историје* обухвативши прошлост људског друштва од настанка човјека до Дејтонског споразума. Као редовни професор изводио је наставу из предмета

Историја старог вијека I и II на Филозофском факултету у Палама. Аутор је бројних научних и стручних радова, четири монографије, једног универзитетског уџбеника и више уџбеника за основну и средњу школу. У његовим дјелима испреpletене су уже научне области: помоћне историјске науке (методика наставе историје), национална и општа историја. Из Пејићеве библиографије радова аутор је запазио да се ради о, просторно и предметно веома занимљивом и тематски разноликом опусу који временски обухвата веома дуг период, од *Роцства старог Истока* до *Историје на почетку новог миленијума*.

Да је рад категорисан као **оригинални научни рад** наведено је на првој страници рада у зборнику радова.

5 бодова (члан 19, став 15)

Научни рад на скупу националног значаја штампан у цјелини

Жељко Савановић, *Вриједности и противрјечја задругарства Врбаске бановине*, Филозофски факултет, Бањалучки новембарски сусрети, Књига 14, Бања Лука 2014, стр. 397–416.

У првом стадијуму свога развоја, пољопривредне задруге настојале су да по могућности, повећају и осигурају повећање цијене пољопривредних производа. Потрошачке задруге, за које су везани почети задругарства у свијету, јер је прва задруга основана у Роцделу у Енглеској 1844. године била потрошачка задруга, супротно томе трудиле су се да цијене пољопривредних производа сниже, што их је доводило у директан интересни сукоб са пољопривредним задругама.

Мада је у Врбаској бановини било више од 300 задруга са преко 21.000 задругара, ипак задружни рад није био развијен, због недостатка људи који би пожртвовано радили на задругарству, колективног морала, повјерења међу људима, а често и због супротних интереса различитих задруга, задругара и незадругара. Поједине задруге слабо су радиле, а многе су престале са радом или су угашене. Задруге у којима су свештеници и учитељи, били задругари углавном су добро радиле, те је њихова заслуга на ширењу задругарства и задружне свијести била веома запажена. И поред многих противрјечја које је задругарство имало, на површину су ипак испливалале његове вриједности које су омогућавале оснивање, активност, крористан учинак и опстанак многих задруга у Врбаској бановини.

Користећи необјављене и објављене изворе, штампу и литературу, аутор је у раду навео поједине задруге, њихов рад и проблеме са којима су се сусретале као и друге активности у вези са њима; ријеч је о вриједностима и противрјечјима задругарства Врбаске бановине.

Да је рад категорисан као **прегледни научни рад** наведено је у *Потврди бр. 07/1161/19* од 8. јула 2019. године. Потврда је достављена у документацији кандидата.

2 бода (члан 19, став 17)

Жељко Савановић, *Говедарство на територији Мађарске и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца/Југославије до Другог свјетског рата*, Филозофски факултет, Бањалучки новембарски сусрети, Књига 18, Бања Лука 2018, стр. 213–239.

Аутор је у раду на основу извора и релевантне домаће и стране литературе обрадио говедарство на територији Мађарске и Југославије од најстаријих времена до Другог свјетског рата. Навео је расе говеда, анализирао је и упоредио укупан број говеда, број на km² и број на 100 становника. Посебан акценат је дао извозу говеда, говеђих производа и прерађевина. Мађари и Јужни Словени су узгајали говеда у својим прадомовинама, а досељавањем на данашњи простор они су их са собом дотјерали. Волове су користили за обраду земље. Вишак говеда и говеђих производа су извозили. Временом је дошло до напретка говедарства увозом западних раса, поправком домаћих говеда, бољим смјештајем, његом, исхраном и успостављањем и развојем ветеринарске службе. До пада пољоприврене производње дошло је у Првом свјетском рату због мобилизације људи и теглеће марве (коњи и волови). Власт је вршила реквизицију и куповину стоке за вучу и клање. Смањењу сточног фонда допринјела је пљачка непријатељских војски и ширење сточних зараза. Послије рата сточни фонд је знатно обновљен. Од сточних врста у Мађарској су најбројније биле свиње, а у Краљевини Срба Хрвата и Словенаца/Југославији овце. По бројности су у обје земље говеда долазила на друго мјесто. Југославија је у укупном броју имала дупло више говеда од Мађарске. Више их је имала и на 100 становника, док је на km² тај број био већи у Мађарској. У Југославији и Мађарској пољопривреда је била доминантна привредна грана. Њен удио у укупном националном дохотку у цијелом међуратном периоду у Југославији је износио више од половине, а у Мађарској више од трећине националног дохотка. Најважнија пољопривредна грана по обиму производње и учешћу у извозу у обје земље између два свјетска рата била је земљорадња. На другом мјесту било је сточарство. За обје земље говедарство је било најзначајнија грана сточарства. Југославија је из Мађарске највише увозила машине и апарате, а извозила сирово и прерађено дрво. Размјена ратарских и сточних производа била је веома мала јер су их обје земље увелико извозиле.

Да је рад категорисан као **оригинални научни рад** наведено је на првој страници рада у зборнику радова.

2 бода (члан 19, став 17)

Жељко Савановић, *Задругарство у Срезу Сански Мост за вријеме Краљевине Југославије*, Привреда Босанске Крајине, 1878–1941, Зборник радова, Бањалука 2018, стр. (302–320)

Прве задруге у срезу Сански Мост формиране су у доба аустроугарске власти. За вријеме Првог свјетског рата задруге су углавном престале са радом (мировале). Њихово оживљавање и бржи развој кренули су последије рата, те је последије подјеле Краљевине Југославије на бановине у срезу Сански Мост било 16 задруга и једна пољопривредна подружина. Мање-више оне су до половине

1931. године пословале прилично добро, да би од тада рад почео полако да замире. Узрок таквог стања била је економска криза која није поштедјела ни задругаре. Цијена пољопривредних производа била је ниска те они нису били у могућности да удовоље својим обавезама према задругама. Већина задруга није радила. Аутор је побројао задруге, навео је вријеме њиховог оснивања, бројност чланства, помоћ коју су примале, њихов рад и друге активности у вези са њима. Рад је писан на основу необјављене архивске грађе и представља допринос изучавању историје задругарства.

Да је рад категорисан као оригинални научни рад наведено је у *Увјерењу* бр. ПУ–64/19 од 17. јуна 2019. године. Потврда је достављена у документацији кандидата.

2 бода (члан 19, став 17)

Лексикографска јединица или карта у научној публикацији националног значаја

Жељко Савановић, *Вареника Новак*, Енциклопедија Републике Српске, 2, В–Г, Бања Лука 2018, стр. 34.

Приложена Потврда број: 3–27/19 од 28. јуна 2019. године којом се потврђује да је Жељко Савановић написао одредницу *Вареника Новак* која је објављена у II тому Енциклопедије Републике Српске (стр. 34). Приложена фотокопија одреднице.

3 бода (члан 19, став 34)

Кратко или претходно саопштење

Жељко Савановић, *Кориштење каменог и зидарског грађевинског материјала у мостоградњи Врбаске бановине од 1929. до 1937. године*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 10, Бањалука 2018, стр. (229–239)

Аутор у раду говори о каменом и зидарском материјалу кориштеном у мостоградњи Врбаске бановине, као и о његовој цијени у периоду од 1929. до 1937. године. За редовно одржавање цеста и за новоградњу путева, мостова и осталих објеката у Врбаској бановини трошене су велике количине ломљеног камена, туцаника, шљунка, пијеска, цемента, креча и другог грађевинског материјала. Квалитетнији шљунак и пијесак углавном су налажени у већим ријекама, а камен у удаљеним каменоломима, док је грађевински материјал лошијег квалитета налажен уз из цесту или у близини градилишта. Креч и цигла добављани су углавном из домаћих кречана и циглана, док је цемент увозен из других бановина јер у Врбаској није постојала цементара. Аутор је на крају дошао до закључка да су на осцилацију цијена наведеног грађевинског материјала у периоду од 1929. до 1937. године утицали квалитет, превоз, понуда и потражња.

Да је рад категорисан као кратко или претходно саопштење наведено је на првој страници рада у часопису.

1 бод (члан 19, став 42)

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 48

г) Образовна дјелатност кандидата:

Образовна дјелатност прије последњег избора/реизбора
(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) сврстаних по категоријама из члана 21.)

Кандидат доц. др Жељко Савановић није био биран прије последњег избора.

Укупан број бодова: 0

Образовна дјелатност после избора/реизбора
(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) и број бодова сврстаних по категоријама из члана 21.)

Након избора у звање доцента 2014. године, Жељко Савановић је изводио наставу на Студијском програму историје за ужу научну област Општа историја, из предмета првог циклуса: *Опита савремена историја (1914–1939), Други свјетски рат и Хладни рат* и *Савремени међународни односи*. На другом циклусу студија изводио је наставу из предмета: *Историја Источне Европе, Историја Западне Европе, Руски XX вијек – друштво и политика, Амерички XX вијек, Савремени Балкан, Пропаганда у XX вијеку* и *Опита савремена историја – кључни политички и друштвени феномени*. На Факултету политичких наука од марта 2019. године држао је наставу на Студијском програму социјологије из предмета *Савремена историја*.

Студентске анкете/евалуација наставе:

За љетни семестар 1914/15. Године
Други свјетски рат и Хладни рат (предавања) – 3,80

За љетни семестар 1916/17. године
Савремени међународни односи (предавања) – 4,21

За љетни семестар 1916/17. године
Савремени међународни односи (вјежбе) – 4,18

За зимски семестар 1917/18. године

Општа савремена историја (1914–1939) (предавања) – 4,13

За љетни семестар 1917/18. године
Савремени међународни односи (предавања) – 4,79

За љетни семестар 1917/18. године
Савремени међународни односи (вјежбе) – 4,70

За зимски семестар 2018/2019. године
Нема података

Укупна просјечна оцјена: 4,30

Резултати анкете достављени су у документацији кандидата.

8 бодова (члан 25)

**Други облици међународне сарадње (конференције, скупови, радионице,
едукација у иностранству)**

Учешће на: Међународни научни скуп: *Осам векова аутокефалије Српске православне цркве (1219–2019) историјско, богословско и културно наслеђе*, Православни богословски факултет, Београд, 10–14. децембар 2018.

Приложен Програм и зборник резимеа међународног научног скупа.

3 бода (члан 21, став 10)

Менторство кандидата за степен другог циклуса

Аднан Авдић, *Пропаганда комунизма, фашизма и нацизма до 1945. године*.
Мастер рад урађен и одбрањен под менторством доц. др Жељка Савановића на Филозофском факултету у Бањој Луци 16.02.2018. године.

Приложена Потврда број 07/727/2019. од 08.05.2019. год. којом се потврђује од стране Филозофског факултета у Бањој Луци да је доц. др Жељко Савановић био ментор при изради завршног (мастер) рада кандидата Аднана Авдића.

4 бода (члан 21, став 13)

Менторство кандидата за завршни рад првог циклуса

Душко Бојић, *Рат у Западној Европи 1940. године (до капитулације Француске)*.
Дипломски рад одбрањен 24.09.2015.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду дипломског рада.

1 бод (члан 21, став 18)

Зорана Шпањић, *Велика економска криза 1929. године*.

Дипломски рад одбраћен 24. 06. 2016.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду дипломског рада.

1 бод (члан 21, став 18)

Предраг Бојић, *Турска у Великом рату*. Дипломаки рад одбраћен 14.07.2016.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду дипломског рада.

1 бод (члан 21, став 18)

Сања Ђукић, *Бугарска у Другом свјетском рату*.

Дипломски рад одбраћен 21. 09. 2016.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду дипломског рада .

1 бод (члан 21, став 18)

Станимир Видовић, *Савезничко искрцавање на Сицилију и освајање острва*.
Завршни рад одбраћен 18. 10. 2016.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду завршног рада.

1 бод (члан 21, став 18)

Весна Вучковић, *Италија у Великом рату*, Завршни рад одбраћен 28.10.2016.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду завршног рада.

1 бод (члан 21, став 18)

Милан Сарић, *Грађански рат у Грчкој 1946–1949*. године.

Завршни рад одбраћен 23. 02, 2017.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду завршног рада.

1 бод (члан 21, став 18)

Душко Долић, *Њу дил*. Завршни рад одбраћен 5.11.2018.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду завршног рада.

1 бод (члан 21, став 18)

Стефан Жунџић, *Сједињене Америчке Државе у Великом рату*.

Завршни рад одбраћен 26.11.2018.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду завршног рада.

1 бод (члан 21, став 18)

Срђан Ковачевић, *Версајска мировна конференција*.

Завршни рад одбраћен 3.12.2018.

Приложена Потврда број 07/2.729/2019 којом се потврђује да је Жељко Савановић био ментор кандидату за израду завршног рада.

1 бод (члан 21, став 18)

Менторство кандидата за учешће студената у културном животу Републике Српске и Босне и Херцеговине

Petar Lončar, *Komparativni prikaz Srbije i Rumunije u djelu Čarlsa Vopicke*, Студенти у сусрет науци, "Наука данашњице је технологија будућности", Зборник радова, Бања Лука 2017, стр. 334–340

Приложен зборник радова гдје се види на страницама 334 и 335 име ментора.

1 бод (члан 21, став 22)

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 26

д) Стручна дјелатност кандидата:

Стручна дјелатност кандидата прије последњег избора/реизбора

(Навести све активности сврстаних по категоријама из члана 22.)

Стручни рад у научном часопису националног значаја

Жељко Савановић, *Библиографија Зборника за историју Босне и Херцеговине, 1–7 (1995-2012)*, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, Број 6, Бања Лука, 2014, стр. 609–616.

2 бода (члан 22, став 4)

Укупан број бодова прије последњег избора: 2

Стручна дјелатност кандидата (послије последњег избора/реизбора)

(Навести све активности и број бодова сврстаних по категоријама из члана 22.)

Стручни рад у часопису националног значаја (с рецензијом)

Жељко Савановић, *Историјски филм у настави историје: ставови студената историје*, Радови, Часопис за хуманистичке и друштвене науке, 28 (2018) Бања Лука 2018, стр. (91–102)

У сврху идентификације односа студената историје према историјском филму и могућностима његове примјене у настави историје у прољеће 2011. године, аутор је међу њима обавио анкету. Анкетом је испитано 35-оро студената историје Филозофског факултета у Бањој Луци (7 женских и 28 мушких). Већину чине студенти четврте године и апсолвенти (23 студента), док је њих (12) из прве, друге и треће године студија. Циљ ове анкете, спроведене међу студентима, представља добијање њиховог мишљења о кориштењу историјског филма у настави историје. Страни филм студенти су навели у 62 случаја. Наведена су 32 филма, међу којима у највећој мјери *Троја* (9 пута) и *Бен Хур* (7 пута). Студенти су у 16 случајева набројали 10 домаћих филмова, односно филмова са бившег југословенског простора. Одговори 35-оро испитаних студената показују да је већина (30) за

кориштење историјског играног филма у настави историје. С обзиром да у њиховим одговорима ипак преовладавају позитивна обиљежја, аутор сматра да ће се у будућности све више користити историјски филмови у настави историје као помоћно наставно средство.

Да је рад категорисан као стручни рад наведено је на првој страници рада у часопису.

2 бода (члан 22, став 4)

Остале професионалне активности на Универзитету и ван Универзитета које доприносе повећању угледа Универзитета

Члан редакције *Гласника Архивских радника Републике Српске*, од 2013. године.
Приложено више бројева *Гласника Архивских радника Републике Српске* гдје се виде имена чланова редакције.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецезент зборника радова са научног скупа: *Критичко мишљење – фактор развоја науке и друштва*, Филозофски факултет, књ. 15, Бања Лука 2015. године.

Приложен зборник радова са научног скупа гдје се виде имена рецензената.

2 бода (члан 22, став 22)

Сарадник на пројекту *Енциклопедија Републике Српске Академије наука и умјетности Републике Српске*.

Приложен *Уговор о ауторском дјелу бр. 26/16 од 10. фебруара 2016. године. Приложена Потврда број: 3–27/19 од 28. јуна 2019. године којом се потврђује да је Жељко Савановић сарадник Академије наука и умјетности Републике Српске на пројекту Енциклопедија Републике Српске.*

2 бода (члан 22, став 22)

Рецезент зборника радова са научног скупа: *Стање и перспективе истраживања у хуманистичким и друштвеним наукама*, Филозофски факултет, књ. 16, Бања Лука 2016. године.

Приложен зборник радова са научног скупа гдје се виде имена рецензената.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецезент зборника радова: *Устанак Срба у Херцеговини и Босни 1875–1878. године*, Зборник радова, Бања Лука 2016.

Приложен зборник радова гдје се виде имена рецензената.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецезент зборника радова: *Стотину двадесет година од почетка борбе српског народа у Босни и Херцеговини за црквено-школску самоуправу (1896–2016)*, Зборник радова, Бања Лука 2017.

Приложен зборник радова гдје се виде имена рецензената.

2 бода (члан 22, став 22)

Члан Стручне редаскције за историју и етнологију *Енциклопедије Републике Српске*

Приложена фотокопија Одлуке о образовању Струче редакције за историју и етнологију бр. 2-32-10/17 од 18. октобра 2017. године.

2 бода (члан 22, став 22)

Учешће на: Научни скуп – Бањалучки новембарски сусрети 2017: *Мађари и Јужни Словени*, Филозофски факултет Бања Лука, 10. новембар 2017. године.

Приложен Сертификат о учешћу на научном скупу.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецезент зборника радова: *Стотину двадесет година од почетка борбе српског народа у Босни и Херцеговини за црквено-школску самоуправу (1896–2016)*, Зборник радова, Бања Лука 2017.

Приложен зборник радова гдје се виде имена рецензената.

2 бода (члан 22, став 22)

Учешће на: Научни скуп – Бањалучки новембарски сусрети 2018: *Историја идеологија*, Филозофски факултет Бања Лука, 16. новембар 2018. године.

Приложен Сертификат о учешћу на научном скупу.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензент монографије: Драгиша Д. Васић, *Дестилација Теслић–120 година (1896–2016)*, Атлант бб д.о.о. Бања Лука, Бања Лука 2016.

Приложена монографија гдје се виде имена рецензената.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензент монографије: Душан Гашић, *Гаврило Принцип и Сарајевски атентат*, Графид, Бања Лука 2018.

Приложена монографија гдје се виде имена рецензената.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецезент стрипа: Слободан Борјановић, *Срби: историја у стрипу*, Бања Лука 2018.

Приложен стрип гдје се виде имена рецензената.

2 бода (члан 22, став 22)

Члан Удружења историчара Републике Српске „Милорад Екмечић“

Приложена чланска карта.

2 бода (члан 22, став 22)

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 30

Укупан број бодова прије посљедњег избора: **94 (92+0+2)**

Укупан број бодова послје посљедњег избора: **104 (48+26+30)**

III. ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

На конкурс који је расписао Сенат Универзитета у Бањој Луци за избор у звање наставника за ужу научну област Општа историја који је објављен 26. јуна 2019. године у дневном листу Глас Српске и на интернет страници (www.unibl.org) Универзитета у Бањој Луци пријавио се један кандидат – др Жељко Савановић, доцент на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци.

На основу достављене документације Комисија закључује да је кандидат доц. др Жељко Савановић у претходном периоду остварио одличан успјех у научно-истраживачком раду. Из научне дјелатности сакупио је 48 бода. Аутор је једне монографије и коаутор друге монографије националног значаја. Објавио је више радова: три оригинална научна рада у научном часопису националног значаја, један оригинални научни рад на скупу међународног значаја штампан у цјелини, један прегледни и два оригинална научна рада на скупу националног значаја штампана у цјелини, једну лексикографску јединицу у *Енциклопедији Републике Српске* и једно кратко или претходно саопштење.

Кандидат Савановић има запажене резултате у наставном раду. Након избора у звање доцента 2014. године држао је предавања на предметима: *Општа савремена историја (1914–1939)*, *Други свјетски рат и Хладни рат* и *Савремени међународни односи*, обавезних предмета на првом циклусу студија историје Филозофског факултета у Бањој Луци. На другом циклусу студија историје Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци држао је предавања из предмета: *Историја Источне Европе*, *Историја Западне Европе*, *Руски XX вијек – друштво и политика*, *Амерички XX вијек*, *Савремени Балкан*, *Пропаганда у XX вијеку* и *Општа савремена историја – кључни политички и друштвени феномени*. На Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци држао је предавања из обавезног предмета *Савремена историја*, на првом циклусу студија.

Учествовао је на једној међународној конференцији у Србији. Више пута био је ментор: једном за завршни рад другог циклуса, 10 пута за завршни (дипломски рад) првог циклуса и једном за учешће студената у културном животу Републике Српске. У наставним анкетама његов рад је вреднован као врло добар (4,30). По основу образовне дјелатности кандидат има укупно 26 бодова.

На универзитету и изван њега кандидат доц. др Ж. Савановић остварио је разноврсне професионалне активности. По основу стручне дјелатности има 30 бодова. Објавио је један стручни рад у часопису националног значаја. Учествовао је на два научна скупа у Републици Српској. Био је рецезент двије монографије, пет зборника радова и једног стрипа. Члан је Стручне редакције за историју и етнологију *Енциклопедије Републике Српске*.

Увидом у документацију коју је кандидат приложио, те у складу са Законом о високом образовању Републике Српске, Статутом Универзитета у Бањој Луци и Правилником о поступку и условима избора наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци, Комисија је закључила да кандидат испуњава све законске услове за избор у звање ванредног професора на ужој научној области Општа историја.

Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном вијећу Филозофског факултета у Бањој Луци и Сенату Универзитета у Бањој Луци да се доц. др Жељко Савановић изабере у звање ванредног професора за ужу научну област Општа историја.

Уколико се на Конкурсе пријавило више кандидата у Закључном мишљењу обавезно је навести ранг листу свих кандидата са назнаком броја освојених бодова, на основу које ће бити формулисан приједлог за избор

У Бањој Луци, 12. септембра 2019.
године

Потпис чланова комисије

1. Др Дарко Гавриловић, редовни професор
Природно-математичког факултета у
Новом Саду, ужа научна област
Историја, предсједник

2. Др Золтан Ђере (Zoltán Györe), редовни
професор за ужу научну област Историја
модерног доба, Филозофског факултета
у Новом Саду, члан

3. Др Драгиша Васић, ванредни професор
Филозофског факултета у Бањој Луци,
ужа научна област Помоћне историјске
науке, члан

D. Vasich